

27 lutego 2015

5 lat Europejskiego Centrum Bajki!

15 lutego 2010 roku w Pacanowie został oddany do użytku budynek Europejskiego Centrum Bajki im. Koziółka Matołka, a już 24 lutego tego samego roku Centrum zaprosiło w swoje progi pierwszych gości. Czy utworzenie ECB było dobrym pomysłem? Jakie są plany rozwoju tej instytucji w najbliższych latach? Czy Pacanów ma realną szansę stać się Europejską Stolicą Bajek?

Rozmowa z Karoliną Kępczyk, dyrektor Europejskiego Centrum Bajki im. Koziółka Matołka w Pacanowie.

- Doczekaliśmy się pierwszego jubileuszu Europejskiego Centrum Bajki, nadarza

się dobra okazja by podsumować te ostatnie kilka lat. Jeśli sięgnąć pamięcią do samych początków, a nawet tylko 7-8 lat wstecz, pomysł utworzenia Centrum miał bardzo wielu zwolenników, ale byli też przeciwnicy tej inicjatywy. Twierdzili, że to po prostu nie może się udać. Da się dziś odpowiedzialnie zawyrokować, kto wówczas miał w tej sprawie rację?

- Kto miał rację? Na pewno literatura i dzieci. Historia rozwoju i promocji Pacanowa w ostatnich dwunastu latach jest bajkowa. Dla mnie Europejskie Centrum Bajki w Pacanowie jest fenomenem, gdzie w tak małym miejscu, powstaje wielka sprawa dla literatury, kultury, myśli socjologicznej, dla dzieci, dla bajki. Obecnie „słynne miasto” Pacanów liczy 1000 mieszkańców, a miesięcznie odwiedza je - tylko za sprawą ECB, turystów, gości, odbiorców kultury - 12 000 osób. Mamy bardzo dobry wynik za 2014 rok pod względem frekwencji, ponad 175 000 turystów, co dało nam trzecie miejsce w województwie świętokrzyskim. To cieszy i bardzo mobilizuje do działań. To są też nasze twarde argumenty w dyskusjach o zasadności idei rozwijania formuły ECB. W ostatnich dwóch latach pracowaliśmy nad rozszerzeniem oferty merytorycznej. Nawiązaliśmy wiele funkcjonujących partnerstw w kraju i za granicą m.in.: Oslo, Belgia, Antwerpia, Centrum Nauki Kopernik, Teatr Wielki Opera Narodowa, Stowarzyszenie Assitej, centra targowe, teatry, biblioteki, ośrodki kultury, szkoły. Za sprawą powołanego w 2011 roku Instytutu Bajki pod patronatem merytorycznym Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach i Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, obecnie realizujemy dwuletni naukowy projekt badawczy z kadrą tych uczelni, który ma na celu zbadać rozpoznawalność marki Koziółka Matołka i odbiór oferty ECB na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Instytut Bajki zaczyna gromadzić wokół Pacanowa środowiska studentów, doktorów, profesorów. Powstają kolejne prace magisterskie dotyczące literatury, miejsca, architektury.

- Pomysł na ECB od samego początku zakładał, że nie będzie to miejsce typu muzealnego, skupiające w budynku statyczne, nudne dla dzieci ekspozycje, ale dynamiczna kraina bajkowych kolorów, niespodzianek, zabaw, warsztatów, gier. Miejsce, w którym dziecko zatopi się w bajkowy świat wchodząc weń całym sobą. Jeśli spojrzeć dziś na ofertę Centrum, wydaje się, że udało się zrobić nawet więcej niż zamierzano.

- Współcześnie, miejsca edukacji, kultury, literatury, sztuki i inne powinny być wspierane nowymi technologiami, multimediami. Jest to pewien zabieg ale też znak czasu, kod kulturowy, wymóg społeczny. W Centrum Bajki na wystawie „Bajkowy Świat” technologia jest narzędziem, które doskonale współgra z treścią, narracją, autorskim scenariuszem. Siłą wystawy jest praca animatorów kultury-przewodników, którzy w kostiumach postaci z bajek

wykorzystują w scenariuszach elementy animacji i dramy. Multimedia są interesujące zwłaszcza dla młodych odbiorców. Pomagają zrozumieć treści, które prezentujemy na wystawie. Mam również nadzieję, że zrobiliśmy więcej niż zakładało studium wykonalności projektu. To zasługa kreatywnego zespołu ECB oraz turystów, którzy każdego dnia zostawiają nam cenne wskazówki, uwagi, pomysły. Dzieci mają w sobie wiele mądrości, są bezkompromisowe.

Od czasu otwarcia ECB, dzięki wsparciu marszałka naszego województwa, wystawę uzupełniliśmy o dwie przestrzenie: „Bajkowy Pociąg” czyli multimedialny wagonik z oryginalnego podkładu kolejowego z Piotrkowa Trybunalskiego w scenografii nawiązującej do Orient Expressu oraz „Mały Teatr” – salę teatru lalkowego wykonaną we współpracy z kieleckim Teatrem Lalki i Aktora „Kubuś” oraz wybitnym czeskim scenografem Pavlem Hubičką. Oprócz wystawy „Bajkowy Świat” i sali „Małego Teatru” rozwinęliśmy ofertę Biblioteki Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej, kina „Szkatułka”. Realizujemy warsztaty animacyjne i dramowe dla grup zorganizowanych. Promujemy bajkowe questy w Pacanowie, uruchomiliśmy ścieżkę edukacyjną w ogrodzie sensorycznym otaczającym ECB. Wsparcie przyniosły też projekty realizowane wspólnie z Ministerstwem Kultury, Marszałkiem Województwa Świętokrzyskiego, Regionalną Organizacją Turystyczną, projekty PROW, KSOW, POKL, działania aktywizujące lokalną społeczność we współpracy ze stowarzyszeniami. Centrum Bajki jest organizatorem pięćdziesięciu wydarzeń edukacyjnych i kulturalnych rocznie, w tym dziesięciu organizowanych w formule krajowej, jak choćby Konkurs Fotograficzny „Wszystkie Dzieci Świata”, Spotkania Rodzinne „Rodzina to siła!”, Zjazd Postaci Bajkowych, Dziecięce Spotkania z Komiksem, konkursy literackie i plastyczne, Festiwal Kultury Dziecięcej. A także wiele inicjatyw poświęconych lokalnej, regionalnej społeczności.

Centrum Bajki w Pacanowie to też miejscowe centrum kultury. Obecnie podczas Bajkowych Ferii odwiedza nas codziennie siedemdziesięcioro dzieciaków z terenu gminy Pacanów oraz goście z ościennych gmin. Od roku współpracujemy z artystami ludowymi Barbarą i Tadeuszem Buczyńskimi, którzy przygotowali wystawę rzeźby kostiumowej „Świętokrzyska Biesiada Babajag”. Wystawa prezentuje ponad 320 rzeźb drewnianych ubranych w kostiumy. Jest to sztuka naiwna odwołująca się do prymitywistów dziewiętnastowiecznej Francji. W tym roku we współpracy z Basenami Mineralnymi w Solcu-Zdroju, Klastrem Uzdrawiska Świętokrzyskie, Lokalną Organizacją Turystyczną Moc Ponidzia i Lokalną Grupą Działania G5 kładziemy nacisk na rozwój oferty dla turysty indywidualnego. Potocznie powiem, że „ogarnęliśmy” wszyscy swoje podwórka, przyszedł czas na łączenie się, wzajemne wspieranie, tworzenie produktów i pakietów turystycznych. Ważne przy tym działaniu jest wzajemne zaufanie, zaangażowanie i podnoszenie kwalifikacji by jeszcze lepiej

opiekować się naszymi gośćmi.

- Poza stałą, dostępną przez cały rok ofertą, Centrum proponuje najmłodszym wiele wydarzeń okazjonalnych, eventów i projektów związanych choćby z feriami zimowymi czy wakacjami.

- Tak. Centrum Bajki jest żywe i ma w sobie dobrą energię. Zapraszamy przez cały rok na zajęcia dedykowane zarówno dla dzieci z terenu gminy Pacanów (warsztaty plastyczne, muzyczne, teatralne, fotograficzno-filmowe, animacji poklatkowej, kreatywne) jak i dla dorosłych (biblioteka, kino, Zespół „Pacanowianie”, działalność ngo). Kalendarz wydarzeń otwieramy Bajkową Orkiestrą włączając się i sygnalizując poparcie działań społecznych i charytatywnych, potem oferta feryjna, marzec to miesiąc teatru, w kwietniu szczególnie promujemy literaturę, w maju bawimy się, malujemy, mamy Noc Muzeów i wiele podróży z Koziółkiem Matołkiem, czerwiec to nie tylko Dzień ale Miesiąc Dziecka z Międzynarodowym Festiwalem Kultury Dziecięcej, koncertami gwiazd, wystawami, warsztatami. Wakacje to czas gier i zabaw plenerowych dla rodzin. Bardzo nam zależy by rodzice z dziećmi spędzali czas wolny i podpowiadamy jak to zrobić. Z powodzeniem organizujemy wspólnie ze ZPAF OKF „Wszystkie dzieci świata”, gdzie profesjonaliści i amatorzy zatrzymują w kadrze życie dziecka we współczesnym świecie. Do Pacanowa zjeżdżają każdego roku w październiku postaci bajkowe z czterech stron świata. W grudniu spotykamy się z Mikołajem i twórcami literatury oraz kołędujemy. Rok jak w magicznym kalejdoskopie.

- Coraz liczniejsze grupy turystów odwiedzające Pacanów implikują potrzebę rozwoju infrastruktury wokół Europejskiego Centrum Bajki. Ponadto chyba wszyscy zdajemy sobie sprawę, iż w Pacanowie musi powstawać coraz więcej atrakcji, ale też miejsc noclegowych i restauracji, aby zatrzymać turystę na więcej niż tylko jeden dzień. Bo bez tego przeobrażenie Pacanowa w Europejską Stolicę Bajek, a taki jest przecież długofalowy plan, może być niewykonalne...

- Wspomniałam już o konieczności współpracy i rozwijaniu ofert dla turystów, odbiorców kultury. Przed nami inwestycja drugiego etapu Europejskiego Centrum Bajki – zewnętrznego edukacyjnego Parku Bajki Polskiej. Posiadamy teren inwestycyjny o powierzchni 2 ha w sąsiedztwie ECB. Wspólnie z SARP organizujemy konkurs na opracowanie scenariusza kreatywnego programu edukacyjno-kulturalnego wraz z koncepcją urbanistyczno-architektoniczną. W Pacanowie zgodnie z oczekiwaniami naszych gości (prowadzimy w tym zakresie badania) potrzebna jest oferta przynajmniej weekendowa oraz tygodniowa zawierająca także propozycję programową zielonych szkół. Park Bajki pozwoli na zwiększenie przepustowości i dostępności miejsca do 2000 gości dziennie, dziś możemy przyjąć 500 osób. Oprócz pracy zespołu ECB konieczne jest włączenie lokalnego samorządu

oraz biznesu, począwszy od małych i średnich przedsiębiorców, którzy wspólnie będą rozwijać ofertę, infrastrukturę i wreszcie wzorem Danii, Francji czy Szwecji zarabiać na usługach turystycznych, gastronomii, noclegach. Wszędzie na świecie najczęściej wydajemy na noclegi, wyżywienie, pamiątki. Z ekonomicznego punktu widzenia atrakcje kulturowe i turystyczne są dodatkiem, spoiwem. W Pacanowie lokomotywą nadal jest ECB, są też małe wagoniki. Mam nadzieję, że przyłączą się kolejne. W marcu rozpoczynamy współpracę z młodym przedsiębiorcą, który przekwalifikował się zawodowo i na terenie Centrum Bajki uruchamia małą kawiarenkę promującą zdrową żywność. Mocno kibicuję takim przedsięwzięciom. Analizuję także możliwości powołania spółdzielni socjalnej, zaangażowanie organizacji pozarządowych prowadzących działalność gospodarczą, a także rolników w sprzedaż ekologicznych produktów rolnych i promocję szlaku kulinarnego Ponidzia i Powiśla.

- Przy okazji jubileuszu nie mogę nie zapytać o plany na najbliższe lata. W jakim kierunku będzie Pani próbowała prowadzić ECB? Jaki jest ideał do którego chce Pani podążać?

- W strategii rozwoju ECB na lata 2013-2020 wskazujemy na misję: ucząc bawimy, bawiąc uczymy - rozwijamy kapitał ludzki, kulturę dziecięcą i młodzieżową, edukację kreatywną, zasoby naszej gminy i regionu. Wizja ECB w 2020 roku to: innowacyjny ośrodek kultury dziecięcej i młodzieżowej, edukacji kreatywnej i inicjatyw twórczych o wpływie lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym. Instytucja umiejętnie łącząca misję publiczną z rozwijaniem dochodów własnych, bez obniżania jakości oferty oraz unikalny produkt turystyczny w ofercie przemysłu turystycznego.